

УДК 37.018.
43:004.773.7
:005.336.4

НАТАЛІЯ ОСТАПЕНКО, ЛЮБОВ СТРИЖАК,
ТЕТЯНА ЛУЦКЕР, МАРИНА КОЛОСНІЧЕНКО
Київський національний університет технології та дизайну,
Україна

ДОСВІД ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ РІЗНИХ КРАЇН

Мета. Дослідження досвіду онлайн-освіти різних країн, використання діджиталізації, аналіз причин та особливостей навчання.

Ключові слова: онлайн-освіта, навчальний процес, інноваційні освітні технології, діджиталізація, цифровізація освіти.

Постановка завдання. Переходу освіти в онлайн формат передував синтез вимог до покращення можливостей навчального процесу, росту економіки країн, а також світові глобальні виклики (пандемія, військові дії), які вимусили перейти школи, коледжі, університети, академії перейти в навчання-онлайн. Освіта була і залишається основою розвитку кожної країни, а інтернет є одним з засобів навчання, яке допомагає викладачам пояснювати навчальний матеріал, збагачувати знання учасників освітнього процесу. Останнє десятиліття змінило онлайн-навчання: у 2012 році 75% студентів коледжу відвідували всі заняття особисто, 13,1% відвідували деякі онлайн-заняття, а 12,4% – усі онлайн [1]. Ці цифри різко змінилися під час пандемії Covid-19: лише 26,6% студентів та учнів у 2020 році повідомили, що не відвідували онлайн-занять. Замість того, щоб повернутися до офлайн-навчання, студенти навчальних закладів все частіше обирають заняття онлайн. У 2022 році більше половини учнів та студентів навчаються хоча б на одному онлайн-класі. Це становить приблизно 10 мільйонів людей, які навчаються онлайн.

Методи досліджень. Методологія дослідження базується на здійсненні комплексного системного аналізу інтернет-ресурсів, сайтів міжнародних закладів освіти із застосуванням системно-структурного аналізу, загальнонаукових методів порівняння, узагальнення.

Результати досліджень. У сучасну цифрову епоху інновації стали невід'ємною частиною кожного аспекту нашого життя, включаючи освіту. Завдяки стрімкому розвитку технологій учасники освітнього процесу мають доступ до широкого спектру інструментів, які допомагають їм навчатися. Ці інструменти революціонізували

спосіб передачі освіти та зробили навчання більш захоплюючим, інтерактивним та ефективним [2].

Поява нового коронавірусу поклала початок різкому переходу в усьому світі до онлайн-освіти. Для багатьох цей перехід був важким. Багато великих організацій якнайшвидше розширюють свою освітню інфраструктуру, тоді як окремі педагоги намагаються пробитися через раптовий наплив нових учнів. Багато провідних міжнародних організацій просувають в маси та розробляють можливі системи, програми та важливість продовження онлайн-освіти так, щоб вона була доступна кожному та не впливала на освітній процес. Такою організацією, наприклад, стала GCE, яка є провідним рухом громадянського суспільства, що просуває та захищає освіту як фундаментальне право людини. Розглянемо деякі підходи до онлан-навчання у освітньому процесі розвинутих країн.

Так, навчальні заклади США пропонують різноманітні програми денної форми навчання на рівнях бакалаврату та магістратури, а також індивідуальні курси. Заняття проводяться різними методами, включаючи веб-сайти, мобільні програми, електронну пошту, телефони тощо. Система освіти США розвивається з часом, для американських студентів ніколи не було так важливо використовувати доступні їм ресурси. Оскільки традиційні звичайні навчальні центри стають важкодоступними через фінансові та географічні обмеження, онлайн-навчання стало надійною альтернативою. Деякі штати очолюють список із найвищим рівнем зарахування до коледжів онлайн. Такі штати, як Аляска та Західна Вірджинія, ймовірно, з'являться через труднощі доступу до вищої освіти у віддалених районах. На Алясці, наприклад, розташовано лише вісім вищих навчальних закладів.

Поява штатів Юта, Нью-Гемпшир і Арізона вказує на ще один фактор: три найбільші онлайн-коледжі за кількістю вступників розташовані в цих штатах, і більшість студентів цих коледжів зараховуються виключно онлайн. У Western Governors University в Юті навчається понад 150 000 студентів, усі вони навчаються дистанційно. В університеті Південного Нью-Гемпшира навчається близько 145 500 студентів, з яких 138 700 проходять виключно дистанційні курси. Університет Гранд-Каньйон в Арізоні навчається приблизно 103 100 студентів, і 79 900 навчаються заочно.

Приблизно 15% населення Китаю, згідно з останнім переписом населення, має вищу освіту. Цей відсоток значно вищий серед молоді, причому відсоток населення Китаю, яке відвідує коледж, неухильно зростає, досягнувши історичного максимуму в 54,4% станом на 2020 рік [3]. Китайська система обов'язкової освіти вважається однією з найскладніших у світі. Міністерство освіти Китаю протягом деякого часу сприяло онлайн-освіті, хоча здебільшого в якості додаткової. Проте з різних причин Китай відстав від інших країн у його прийнятті. Крім поганої цифрової інфраструктури, інші причини повільного впровадження онлайн-освіти включають природне небажання вчителів застосовувати нові методи навчання і скептицизм щодо якості онлайн-освіти.

За останні п'ять років ринок онлайн-освіти в Китаї стрімко зріс. Однак, оскільки багато офлайн-провайдерів розширили свої послуги онлайн, а також розробляються нові формати послуг, фактичний розмір онлайн-ринку важко оцінити. Завдяки зростаючому визнанню користувачів, онлайн-освіта в Китаї за останні роки зазнала багатьох інновацій, найпомітніших у сфері об'єднання офлайн-форматів та впровадження штучного інтелекту [4].

У Китаї наразі існує понад 30 основних платформ онлайн-курсів, які пропонують навчання приблизно для 540 мільйонів студентів і учнів. Багато освітніх онлайн-компаній активно взяли на себе ініціативу в цей період і співпрацювали з урядом і школами, щоб забезпечити потужну підтримку надання високоякісної, масштабної онлайн-освіти. У контексті популярності та розвитку Інтернету в Китаї ці розробки формують інформаційну та медіаграмотність як учнів, так і батьків, що гарантує ефективність онлайн-навчання учнів.

Потребують окремого розгляду переваги та недоліки онлайн-освіти. Зазначимо, що не лише школи, коледжі, академії, університети, а також більшість освітніх курсів також перешли в онлайн. Наприклад курси вивчення іноземних мов, дизайну, психології та інші.

Основними причинами важливості діджиталізації та плюсів, можна виділити такі пункти: одна з головних причин – забезпечення економії коштів порівняно з офлайн-навчанням. За відсутності фізичного розташування немає потреби оплачувати витрати на технічне обслуговування об'єктів і обладнання, також онлайн-курси часто пропонують нижчу вартість навчання, і багато програм

пропонують фінансову допомогу або стипендії, які можуть зробити вищу освіту доступнішою.

Онлайн-навчання забезпечує дивовижну гнучкість для тих, хто має безліч зобов'язань, такі як робота чи сімейні обов'язки. Люди можуть отримати доступ до матеріалів курсу у своєму власному темпі та за своїм розкладом.

Одним із найпривабливіших аспектів онлайн-освіти є її зручність. Студенти можуть навчатися з будь-якого місця, у будь-який час, не виходячи з дому. Онлайн-навчання відкриває світ освітніх можливостей для людей, які інакше не зможуть здобути вищу освіту через фінансові обмеження або фізичні вади. Усунувши географічні бар'єри, студенти можуть отримати доступ до курсів з будь-якої точки світу. Також вони надають безцінну можливість налагодити професійні стосунки з колегами та викладачами з усього світу.

Все це відкриває потенційні можливості працевлаштування в майбутньому. На відміну від традиційної освіти, онлайн-навчання дає студентам можливість вивчати різноманітні теми та програми – від бізнесу та інженерії до психології та охорони здоров'я [5].

Окрім плюсів, присутні і негативні сторони такого навчання. Одним із головних недоліків може бути відсутність фізичної взаємодії, через що може бути складніше спілкуватися з однокурсниками та викладачами, також онлайн-навчання може призвести до відчуття ізоляції, оскільки студенти та учні фізично не присутні в класі, та можуть не мати можливостей для взаємодії з іншими людьми та формування соціальних зв'язків, також це може вплинути на мотивацію.

Навчання онлайн залежить від доступу до Інтернету. Технічні труднощі, такі як проблеми з підключенням до Інтернету та нестабільним поданням електричного струму, проблеми сумісності програмного забезпечення або проблеми з ноутбуком, можуть перешкодити можливості отримати доступ до занять.

Висновок. Діджиталізація навчання значно покращує доступність, роблячи освіту більш інклюзивною та справедливою. Вона відкриває двері для тих, хто навчається дистанційно, людей з обмеженими можливостями та людей із недостатньо охоплених територій, які раніше мали обмежені освітні можливості. Цифрові платформи сприяють різноманітним форматам представлення контенту, таким як аудіо, відео та текст, задовольняючи різні навчальні потреби та здібності.

Зазначимо також, що онлайн-освіта має свої переваги та недоліки. Так, до перваг можна віднести гнучкість графіку, широкий вибір курсів та програм, покращена цифрова грамотність, доступність, зручність, а також

можливість працювати та навчатись одночасно, навчатися у визначеному власному темпі, незалежно від часу та місця; часто визначною залишається економічна доцільність такої платної послуги. Наявні і недоліки: технічні труднощі, можлива ізоляція, втрата мотивації. Отже позитивні чинники і фактори впливу у багатьох питаннях онлайн-освіти є більш переважаючими, а недоліки й не виглядають вже суттєвими і вирішальними, та, можливо, в майбутньому і вони будуть вирішеними із розвитком інновацій та готовністю соціуму.

Освіта завжди залишиться важливим процесом для кожної країни, яка дає змогу кожному поколінню рости та розвиватись, щоб покращувати умови, економіку та вносити в світ нове. В нашому часі всі країни та міжнародні організації зобов'язані розвивати цифровізацію освітнього процесу, шукати нові можливості та створювати доступні ресурси, ділитись досвідом та покращувати систему, щоб дати можливість всім, не залежно від економічного становища країни та фінансових можливостей населення, адже освіта – те, на що заслуговує кожен.

Література

1. Сайт Forbes advisor. Статистика онлайн-навчання. URL: <https://www.forbes.com/advisor/education/online-colleges/online-learning-stats/> (дата звернення 23.08.2024)
2. Сайт Школа ISDM. Запровадження інновацій в освіті. URL: <https://www.isdm.org.in/blog/innovation-in-education-tools-enhanced-learning>
3. Сайт Бібліотека NLM. Прийняття онлайн-освіти в Китаї. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC9551641/> (дата звернення 11.10.2022)
4. Сайт Statista. Ринок онлайн-освіти в Китаї - статистика і факти. URL: <https://www.statista.com/topics/7690/online-education-market-in-china/#editorsPicks> (дата звернення 20.12.2023)
5. Сайт Highschoolofamerica. URL: <https://www.highschoolofamerica.com/american-students-need-online-education-now-more-than-ever/> (дата звернення 15.12.2022)